# PRIPOROČILO KOMISIJE

## z dne 18. junija 2019

## o osnutku celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Bolgarije za obdobje 2021–2030

(2019/C 297/02)

EVROPSKA KOMISIJA –

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]) ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 mora vsaka država članica Komisiji predložiti osnutek svojega celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta za obdobje od 2021 do 2030, ki ustreza zahtevam iz člena 3(1) navedene uredbe in Priloge I k njej. Prve osnutke celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov je bilo treba predložiti do 31. decembra 2018.

(2) Bolgarija je svoj osnutek nacionalnega energetskega in podnebnega načrta predložila 15. januarja 2019. Predložitev navedenega osnutka načrta je osnova in prvi korak ponavljajočega se postopka med Komisijo in državami članicami za dokončanje celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov ter njihovo poznejše izvajanje.

(3) V skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 mora Komisija osnutke celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov oceniti. Komisija je izvedla obsežno oceno osnutka nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Bolgarije, pri čemer je upoštevala ustrezne elemente Uredbe (EU) 2018/1999. Navedena ocena ([2]) je objavljena skupaj s tem priporočilom. Na njej temeljijo priporočila v nadaljevanju. Priporočila Komisije lahko obravnavajo (i) raven ambicioznosti ciljev in prispevkov z vidika skupnega doseganja ciljev energetske unije in zlasti ciljev Unije za leto 2030 za energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost ter raven elektroenergetske povezanosti, ki jo država članica želi doseči do leta 2030; (ii) politike in ukrepe, ki se nanašajo na cilje na ravni držav članic in Unije ter druge politike in ukrepe s potencialnim čezmejnim pomenom; (iii) vse dodatne politike in ukrepe, ki bi bili lahko potrebni v celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih; (iv) medsebojne vplive med obstoječimi in načrtovanimi politikami in ukrepi, vključenimi v celovite nacionalne energetske in podnebne načrte, v okviru ene razsežnosti in med različnimi razsežnostmi energetske unije ter doslednost teh politik in ukrepov.

(4) Komisija je pri oblikovanju priporočil menila, da je treba na eni strani sešteti nekatere količinsko opredeljene načrtovane prispevke vseh držav članic, da se ocenijo ambicije na ravni Unije, na drugi strani pa zadevni državi članici zagotoviti dovolj časa, da lahko priporočila Komisije ustrezno upošteva pred dokončanjem svojega nacionalnega načrta.

(5) Priporočila Komisije glede ambicij držav članic v zvezi z energijo iz obnovljivih virov so zasnovana na enačbi iz Priloge II k Uredbi (EU) 2018/1999, ki temelji na objektivnih merilih.

(6) Glede energijske učinkovitosti priporočila Komisije temeljijo na oceni nacionalne ravni ambicij, predlagane v osnutku celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta, v primerjavi s skupnim obsegom prizadevanj, ki so potrebna za doseganje ciljev Unije, pri čemer se po potrebi upoštevajo informacije o posebnih nacionalnih okoliščinah. Končni nacionalni prispevki na področju energijske učinkovitosti bi morali odražati stroškovno učinkovite možnosti za prihranke energije, podpirati pa bi jih morali trdna dolgoročna strategija za prenovo stavb in ukrepi za izvajanje obveznosti prihranka energije, ki izhaja iz člena 7 Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta ([3]). Države članice bi morale tudi dokazati, da so ustrezno upoštevale načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“, tako da pojasnijo, kako energijska učinkovitost prispeva k stroškovno učinkovitemu doseganju nacionalnih ciljev konkurenčnega nizkoogljičnega gospodarstva in zanesljivosti oskrbe z energijo ter odpravljanju energetske revščine.

([1]) UL L 328, 21.12.2018, str. 1.
([2]) SWD(2019) 225.
([3]) Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetski učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

(7) Uredba o upravljanju energetske unije od držav članic zahteva, da predložijo splošen pregled naložb, potrebnih za doseganje ciljev in prispevkov, določenih v celovitem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu, ter splošno oceno virov teh naložb. Nacionalni energetski in podnebni načrti bi morali zagotoviti preglednost in predvidljivost nacionalnih politik in ukrepov ter s tem varnost naložb.

(8) Komisija je obenem v okviru cikla evropskega semestra 2018–2019 pozornost usmerila na potrebe držav članic po naložbah na področju energetskih in podnebnih ciljev. To je upoštevano v poročilu za Bolgarijo ([4]) iz leta 2019 in priporočilu Komisije za priporočilo Sveta Bolgariji ([5]) v okviru evropskega semestra. Komisija je pri oceni osnutkov celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov upoštevala najnovejše ugotovitve in priporočila evropskega semestra. Priporočila Komisije dopolnjujejo zadnja priporočila, izdana za posamezne države članice v okviru evropskega semestra. Države članice bi morale tudi zagotoviti, da so v njihovih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih upoštevana zadnja priporočila, izdana za posamezne države članice v okviru evropskega semestra.

(9) Poleg tega uredba o upravljanju energetske unije od vsake države članice zahteva, da vsa priporočila Komisije glede svojega osnutka celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta, ki ga mora predložiti do 31. decembra 2019, ustrezno upošteva, če pa priporočila ali znatnega dela priporočila ne upošteva, mora podati in objaviti svojo obrazložitev za to.

(10) Države članice bi morale v svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih ter posodobitvah v poznejših letih sporočiti iste podatke, kot jih poročajo Eurostatu ali Evropski agenciji za okolje. Uporaba istega vira in po potrebi evropskih statističnih podatkov je prav tako bistvena za izračun izhodišča za pripravo modelov in napovedi. Uporaba evropskih statističnih podatkov bo omogočila boljšo primerljivost podatkov in napovedi, ki se uporabljajo v celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih.

(11) Vsi elementi Priloge I k Uredbi (EU) 2018/1999 se vključijo v končni celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt. V tem okviru bi bilo treba oceniti vplive načrtovanih politik in ukrepov na makroekonomske razmere ter, kolikor je to mogoče, na zdravje, okolje, zaposlovanje, izobraževanje, spretnosti in socialne razmere. V pripravo končnega celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta morajo biti vključene tudi javnost in druge zainteresirane strani. Ti in drugi elementi so podrobno opisani v delovnem dokumentu služb Komisije, objavljenem skupaj s tem priporočilom ([6]).

(12) Celoviti energetski in podnebni načrti so priložnost za usklajeno opredelitev dolgoročnih politik in ukrepov ob upoštevanju medsebojnih povezav med razsežnostmi v smislu možnih sinergij ali tveganj. Zdi se, da politike in ukrepi, opisani v osnutku načrta, upoštevajo nekatere medsebojne povezave, vendar bi bilo treba v končnem načrtu nadalje okrepiti njihovo oceno v vseh petih razsežnostih. Takšna analiza bi lahko vključevala količinske ocene in bi morala vključevati morebitne negativne medsebojne vplive med politikami in ukrepi ter prikaz, kako jih Bolgarija namerava odpraviti. Nadaljnja ocena je potrebna predvsem glede sinergij med razsežnostmi razogljičenja, energetske varnosti in notranjega trga ter načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“. Nadalje bi bilo treba preučiti tudi vlogo energijske učinkovitosti v boju proti energetski revščini. Pomemben element, ki bo moral biti podrobneje obravnavan v končnem načrtu, med drugim z vidika stroškov in konkurenčnosti, je vzajemno delovanje med načrtovanim nadaljevanjem proizvodnje električne energije iz premoga in povečano uporabo plina ter razsežnostjo razogljičenja. Še en takšen element je vpliv uporabe biomase na obračunane odvzeme v sektorju rabe zemljišč in gozdarstva. Povezavo med proizvodnjo električne energije in uvajanjem nizkoogljičnih tehnologij bi bilo treba nadalje obravnavati v okviru razsežnosti raziskav, inovacij in konkurenčnosti.

(13) Končni celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt bi se izboljšal s celovito analizo sedanjega položaja sektorja nizkoogljičnih tehnologij na svetovnem trgu, vključno z vidika razogljičenja energijsko in ogljično intenzivnih industrijskih panog. Načrt bi se izboljšal z izpostavitvijo področij s konkurenčno prednostjo in morebitnih izzivov ter opredelitvijo ciljev, politik in ukrepov na teh področjih, skupaj z ustreznimi povezavami na podjetniško in industrijsko politiko. Več poudarka bi se lahko dalo tudi večjemu vzajemnemu delovanju s krožnim gospodarstvom in zlasti pomembnosti takega delovanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

([4]) SWD(2019) 1001 final/2.
([5]) COM(2019) 502 final z dne 5. junija 2019.
([6]) SWD(2019) 225.

(14) Priporočila Komisije Bolgariji temeljijo na oceni osnutka celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Bolgarije, ki je objavljena skupaj s tem priporočilom ([7]) –

PRIPOROČA, DA BOLGARIJA UKREPA TAKO, DA:

1. zviša raven ambicij do leta 2030, in sicer naj Bolgarija kot svoj prispevek k ciljem Unije v zvezi energijo iz obnovljivih virov za leto 2030 doseže vsaj 27-odstotni delež energije iz obnovljivih virov, kot se izračuna po formuli iz Priloge II k Uredbi (EU) 2018/1999; v končni celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt vključi okvirni začrtani potek, ki dosega vse referenčne vrednosti iz člena 4(a)(2) Uredbe (EU) 2018/1999 v skladu z navedenim deležem, glede na to, da je treba povečati prizadevanja za skupno doseganje tega cilja; predloži podrobne in količinsko opredeljene politike in ukrepe, ki so v skladu z obveznostmi iz Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ([8]), ter s tem omogoči pravočasno in stroškovno učinkovito doseganje tega prispevka; poveča raven ambicij v sektorju ogrevanja in hlajenja, da doseže okvirni cilj iz člena 23 Direktive (EU) 2018/2001 ter predlaga politike in ukrepe za dosego cilja na področju prometa, določenega v osnutku celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Bolgarije, v skladu s členom 25 Direktive (EU) 2018/2001; predloži dodatne podrobnosti in ukrepe v zvezi z omogočitvenimi okviri za samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v skladu s členoma 21 in 22 Direktive (EU) 2018/2001 ter poenostavi upravne postopke;

2. zaradi potrebe po povečanju stopnje prizadevanj za dosego cilja Unije glede energijske učinkovitosti do leta 2030 poveča svoje ambicije za zmanjšanje porabe tako primarne kot tudi končne energije ter sprejeme ustrezne politike in ukrepe, s katerimi bi lahko zagotovila dodatne prihranke energije do leta 2030; predlagane politike in ukrepe podkrepi z oceno učinka in podrobnejšimi informacijami o količinski opredelitvi učinkov v smislu pričakovanih prihrankov energije ter časovnim načrtom njihovega izvajanja; podrobneje razdela, kako bi se lahko povečala učinkovitost sistema obveznosti zagotavljanja prihrankov energije, da bi zagotovila pričakovane rezultate;

3. navede trdno strategijo za diverzifikacijo oskrbe s plinom, vključno s povezanimi infrastrukturnimi projekti in njihovimi prispevki; podrobno razdela strategijo za dolgoročno oskrbo z jedrskim materialom in gorivom, zlasti z vidika predvidenega povečanja svoje zmogljivosti za proizvodnjo jedrske energije;

4. opredeli v prihodnost usmerjene cilje v zvezi s povezovanjem trgov, zlasti ukrepe za razvoj bolj konkurenčnih veleprodajnih in maloprodajnih trgov tako s spodbujanjem konkurenčnosti v državi sami, vključno z napredkom proti popolnoma tržno določenim cenam, kot tudi z odpravljanjem ovir za čezmejno trgovanje;

5. natančneje pojasni nacionalne cilje in cilje financiranja na področju raziskav, inovacij in konkurenčnosti, zlasti v zvezi z energetsko unijo, ki jih je treba doseči do leta 2030, da bodo zlahka merljivi in primerni za podporo izvajanju ciljev v drugih razsežnostih celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta; take cilje podpre s posebnimi in ustreznimi politikami in ukrepi, vključno s tistimi, ki jih je treba oblikovati v sodelovanju z drugimi državami članicami, kot je evropski strateški načrt za energetsko tehnologijo;

6. ob upoštevanju skupnih izzivov in ciljev okrepi regionalno sodelovanje s sosednjimi državami članicami in v vzpostavljenih okvirih za regionalno sodelovanje, kot je skupina na visoki ravni za energetske povezave v srednji in jugovzhodni Evropi (CESEC), med drugim na področju razsežnosti obnovljivih virov, energijske učinkovitosti ter raziskav, inovacij in konkurenčnosti; obstaja znaten potencial za poglobitev sodelovanja z vidika pričakovanega razvoja v elektroenergetskem sektorju, vključno s potrebo po omogočanju vključitve večjega deleža energije iz obnovljivih virov in čistega prometa, kar bi lahko vplivalo na medsebojne povezave in trgovanje v regiji;

7. predloži splošen pregled naložb, ki so potrebne za posodobitev njenega gospodarstva z dosego energetskih in podnebnih ciljev; predloži splošno oceno virov naložb, vključno z ustreznim financiranjem na nacionalni in regionalni ravni ter na ravni Unije; kot vir financiranja naj upošteva tudi stroškovno učinkovito ustvarjanje prenosov na druge države članice v skladu z Uredbo (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta ([9]);

([7]) SWD(2019) 225.

([8]) Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

([9]) Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26).

8. navede vse energetske subvencije, zlasti za fosilna goriva, ter sprejete ukrepe in načrte za njihovo postopno opuščanje;

9. dopolni analizo vzajemnega delovanja s politikami glede kakovosti zraka in emisij v zrak, pri čemer predstavi in količinsko opredeli učinke na onesnaženost zraka v različnih scenarijih, predloži podporne informacije ter upošteva učinke sinergij in kompromisov;

10. bolje vključi vidike poštenega in pravičnega prehoda, zlasti z zagotavljanjem podrobnejših podatkov o vplivih načrtovanih ciljev, politik in ukrepov na družbo, zaposlovanje in spretnosti, zlasti ob upoštevanju učinkov prehoda na premogovno in ogljično intenzivne industrijske panoge; nadalje razvije pristop k obravnavi vprašanj, povezanih z energetsko revščino, vključno s podrobno opredelitvijo ocene, zahtevane z Uredbo (EU) 2018/1999.

V Bruslju, 18. junija 2019

*Za Komisijo*

Miguel ARIAS CAÑETE

*Član Komisije*